

De schoonheid van verval

Fotografe Monique Harbers woont op Curaçao, waar ze regelmatig exposeert. Ze is nu in Vlissingen.

door Edith Ramakers

De expositie in het Maritiem Muuseum Vlissingen van Monique Harbers (1968) gaat over de zee en de beweging ervan, maar toch vooral over de schoonheid van verval. Roestige scheepswrakken liggen als monumenten op het strand of ze liggen zij aan zij in de zogenoemde wrakkenbaai. „Die toepasselijke naam heeft de scheepsarcheoloog met wie ik op stap was aan de gifgroene baai gegeven.”

Monique Harbers had tot vorig jaar niet met Zeeland, wel met Nederland. „Ik ben een Nederlandse en heb lang in Amsterdam gewoond.”

Met haar man en kinderen trok ze naar Spanje. Vier jaar geleden streek ze neer op Curaçao.

Ze fotografeert haar hele leven al, maar op Curaçao kreeg ze een oppepper. De fotografe werd gegrepen door het zachte licht en door het eiland met al zijn contrasten. De noordkant is ruig en leeg, de zuidkant is een toeristisch paradijs met witte stranden en azuurblauw water.

„Die contrasten zoek ik op in mijn werk. Mooi bij lelijk, stilstand bij beweging. Mijn eerste expositie op het eiland was meteen een schot in de roos. Mijn werk sprak de bewoners aan en ik verkocht foto's aan grote bedrijven.” Bij een van die exposities ontmoette ze Piet de Koster uit Vlissingen. Hij is bestuurder van de Mar (Maritieme Activiteiten de Ruyter), een stichting die maritieme

■ Fotografe Monique Harbers uit Curacao, scheepswrakken als stilstaande objecten in een zee van beweging. foto Lex de Meester

educatieve projecten ondersteunt. Hij was onder de indruk van de manier waarop Harbers het maritieme leven in beeld brengt. „Hij is mijn link met Vlissingen en heeft er voor gezorgd dat ik nu hier exposeer.”

Haar werk doet het goed in het Muuseum, dat een maritiem verleden op eigentijdse wijze laat zien. „Ik ben op zoek gegaan naar Nederlandse wrakken op Curaçao, het liefst Zeeuwse vergane schepen. Ik wilde met hulp van de

wrakken de Nederlandse geschiedenis in het Caribische gebied vertellen.”

Ze struinde het eiland af, vroeg aan jan en alleman naar de herkomst van de vergane schepen, maar ze vond geen Nederlandse wrak. „Wel een Frans zeilschip dat vergaan was. Het verhaal gaat dat de zeiler een verouderde kaart gebruikte, waarop de vuurtoren nog in het noorden was ingetekend. Maar die stond alweer een tijdje in het midden van het ei-

land.”

Net toen ze besloot om zich te gaan concentreren op schipbreuk in het algemeen en de vergankelijkheid van het materiaal in het bijzonder, wees de scheepsarcheoloog haar op een stoomketel van de Oranje Nassau. „Dit schip is vertrokken uit Amsterdam, vergaan in een storm in 1906 en ligt nog altijd op de bodem van de Caribische zee.”

Op de foto's steken de contouren net boven de waterspiegel uit;

roestige wrakdelen in intens bruin.

Maar ze wilde meer en daalde 120 meter af naar de zeebodem in een tweepersoons miniboortje. Anderhalf uur lag ze in de cocon op haar buik. „Het werd donker om ons heen, tot het zoeklicht aanging. Dan was het adembeneemd mooi.”

Vanaf 15 februari tm 28 september, schipbreuk, Bunitesa di Dekadensia. Maritiem Muuseum Vlissingen.

Tussen meêster Vos en IBAN

door Engel Reinhoudt

An mensen die a vinde da 'vroeger' aolles beter was, è k aoltied een klein bitje een ekel ehad. Een bitje bekrompe vond ik die. Helaas è 'k van de weke motte constatare da 'k zò in vier en vlamme rocht toen a 't over vroeger gieng, da 'k ok zelf de indruk ewekt è dat de wêrld van m'n jeugd beter was as die van de jeugd noe. En 't ergste is da 'k dienke at het nog waer is. En het is echt gin waer, mae goeie herinneringen an een moaie jeugd, verdoezele de slechte en de minder moaie diengen. Beter of slechter, zeker is dat 'r eël vee veranderd is in de twidden elt van de vorige eëuw. De generatie van nae d'n oorlog is in soberheid begonne en mee'egroeie mie een ongelôdflijk toenemende welvae-

rt. Oans wete nog net wat a een leie en een spons is. Mie een potload en een puntleslieper, een krontjespenne en een inktlappe begonne me de schole. Noe zitte me, a je een bitje mie de tied mee'egae bin, achter de laptop, kiek je op je I-pad, of je smartphone en in elk gevak è je wè een mobieltje voe a je es pech eit onderweg mie je e-bike. Zestig jaer eleeë verdroeng je j'n eigen voe 't raem van Wal'out, wan die mensen ao televisie en liete de guus van butenaf meekieke. Noe zitte me voe de huisbioscoop te kieken wien a t'r wint bie 't schessens rieën in Rusland. Vroeger most je juun of peeën elpe wieë. Wi'è ei noe glad een are beteëkenisse ekrege. De guus van noe weten nie es eëns mî wat a een autoped is. Eêst wier het step en noe rieë ze op een space scooter. Oans vloge op klompen achteran een oepel, lae-

ter wier dat een hoelahoep. Van een eindje electriciteistbuze kô je die maeke. J'oefd'n nie naë Inter-toys. De hoelahoep dee je rond je lief en je liet 'n draaie. (Dat is me overigens noait elukt.). Je zie ze nog, mae noe van moai materiaal mie lichtjes en glitters: de disco-swingring. Mie je mes speeld'n je landverôvertje of landjepik op een platgetrapt stikje in 't of. Noe doe ze dat op d'r I-pad in uus op de banke en ze kunne complete steden bouwe en oorlogen voere.

Toen a'k tiene was, was een pinne een puntig iezder om de geite an vast te zetten. Noe ei pinne wè mie lammere te maeken, mae de geite is uut 't zicht verdwene. Net as de landbouw is ok het bankwezen sterk veranderd. Ik wete nog a je op zaëterdag je weekloan kreeg in een papiere zakje. Vervolgens kwam je maendsalaris op de bank.

Voe contanten gieng je naë meêster Vos. De anbouw van z'n uus was de bank. Daë verscheen 'n voe 't loket en vroeg oevee a je wou è en vist'n vervolgens het bedrag uut een rize sigarekistjes mie staepeltjes bankbiljetten d'r in. Dat is noe volslaege ondienkbaer. Wat a gewoon was, begonne ze onveilig te noemen. De gebouwen wiere groater, moaier en daë kwaeme aolmae meêr mannetjes en vrouwtjes bie in nette pakken mie witte boorden en daë wee bo-

ven groate meneëren mie anden as koleschoppen, mie vanwege 't zwarte goud, mae om in de bonuspot te graaien.

Om'a de kantoren op z'n ôogst bin en d'n tied noait stille staët, gae ze noe wee naë benee. Aolle kleine mannetjes en vrouwtjes motte d'r uut en de groate bluve. Zelf bin me allank a in'eruid voe een nummer van tien cijfers en sinds kort komt daë nog 't eën en 't are voor: je IBANnummer. Ik dienke a me d'r nog nie bin. Gezieë de ontwikkelingen in de waereld dienke 'k a IBAN d'r nog drie letters voor kriegt: TAL. Wat verlang ik soms toch naë meêstertje Vos.

Reacties: Werrilaan 21, 4453 CA 's-Heerenhoek.
E-mail:cn.zeeuws@zeelandnet.nl. Nae een maend is dit stikje nae te lezen op www.zeeuwsezanger.nl